

25.

ACC. N:R M. 16473:1-5.

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Elisabet Lisberg Jensen*
 Härad: _____ Berättare: *Hanna-Patia Löström*
 Socken: *Lunds stad* Berättarens yrke: *Böhnvägen 6, Lund*
 Uppteckningsår: *1965* Född år *1899* i *Lund*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Stadstraditioner I s. 1-5.

LMF 126

Skriv endast på denna sida.

M 16473

25.

H. S. Jönsen

Förändring etc.

1. 99

FOLKLIVSARKIVET

FINNGATAN 8

E. Lysberg-Jensen

5 m s

LUND

M. 16473.

Ifylles av uppgiftslämnaren

Berättarens namn: Kamma-Lofia Hjörström
" födelseår: 1899
" födelseort: Lund
" yrke: folkskollärare

Makes/makas namn: Anders Hjalmar Hjörström
" födelseår: 1891
" uppväxtort: Hjerp, Uppåkra
" yrke: folkskollärare

Faders namn: Gustaf Malmberg
" födelseår: 1873
" uppväxtort: Munka Ljungby
" yrke i staden: Trädgårdsmästare
" yrke före ev. in-
flyttning till staden: —

Moders namn: Sophie Malmberg f. Lundgren
" födelseår: 1874
" uppväxtort: Böringe
" yrke i staden: —
" yrke före ev. in-
flyttning till staden: —

Farföräldrars yrke: Toffelmakare
Morföräldrars yrke: Trädare
Antal syskon: 2

95.
ACC. N:R M. 16473: /.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

"Jag gick i Lilla Råbyskolan (invigd 1908). Den låg på andra sidan Esplanaden. Barn från Lunds Landsförsamling gick där. Lilla Råbybarnen var ganska fattiga. Det var ett svalg befäst emellan barnen där och de i "Nöden". Ingen vänskaplig relation existerade. Esplanaden var en gräns.

Det var busar i "Nöden", elaka ungar. Pojkarna etablerade slagsmål skolorna emellan. Lärarna fick då ta i med hårdhandskarna. Fördomarna var mycket starka mot befolkningen i "Nöden".

Ex. på hur fördomarna levde kvar: mot slutet av 20-talet köpte svärföräldrarna fastighet på Lilla Tvärgatan. Frun skämdes för detta och ville inte gå på besök i kvarteret.

Gränsen för "Nöden" gick utefter Tvärgatorna. Judeén hade mer flytande gränser. På Tvärgatorna bodde många judar. Vi räknade inte Tvärgatorna till "Nöden".

Första tiden, när jag var barn och gick i skolan därborta, hade jag inte personlig kontakt med kvartetet.

Folk var trångbodda därnere.-

Av relationerna mellan judar och andra har jag inte så stor erfarenhet. Det sades att när någon jude var död, så följde alltid några män med kistan över järnvägen. De gick och mumlade böner. De lär ha sagt: möter du Jesus så stena honom, möter du Abraham, Isak eller Jakob så hälsa dem från mig.

ACC. N:R M. 16473:2.FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Det pratades en massa om judarna. Det sades att gårdfarihandlare hade dåliga saker att sälja och att de försökte lura folk. Gitt ~~hager~~ hade dessa män i ett bylte av blått tyg på ryggen. Judarna var alltid mörckklädda.

Jag kom att gå i Kommunala (Folks)skolan och kom där i kontakt med de välsituerade från "Nöden". Jag hade flera judiska kamrater man tyckte mycket om.

Vi var lite nyfiket inställda på judarna. - De svenska familjerna fick gå in till dem om sabbaten och tända spisen. -

Den 2:a generationen judar var fint anpassade här, men de höll styvt på sina seder och gick t.ex. ej i skolan om lördag.

- Man hörde smäderamsor om judarna. - De höll sig borta från spriten. - När jag som lärarinna kom i kontakt med dem i "Nöden", fann jag att barnen varit utsatta för vulgär antisemitism. De strängt ortodoxa hade det svårast.

Det var ett stort brett dike vid Malmövägen där råttor sprang. Folk i "Nöden" hade höns och kaniner. Det var särskilt under kriget. Det fanns löss i "Nöden", men inte bara där. Som lärarinna försökte man allt man kunde för att råda bot. Skolbad blev det inte förrän 1923. Skolhjälp med kläder fick man ansöka om hos Skolstyrelsen.

2
Flick
SBE

ACC. N:R M. 16473:3.FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

"Jag började på egen hand med sexualupplysning i skolan. Det var stor skillnad mellan vad barnen från "Väster" och de från "Nöden" hade kännedom om. För de senare var intet mänskligt främmande. På 1920-talet var barnen mycket blyga och fick därför skriva lappar och fråga fröken. Det blev så kolossalt olika med frågorna. Om havandeskap, abort, könssjukdomar visste de från "Nöden" en hel del. Barnen hade själva fått bilda sig en uppfattning av vad de sett hemma. Det var otänkbart att fråga sin Mor. Föräldrarna hade inget att komma med.

Jag har gjort hembesök i "Nöden". Det hände ofta att de kyffade sig samman och hyrde ut ena rummet.

Vid 10-tiden om förmiddagen åt skolbarnen sina smörgåsar. De hade med sig äpplen från sina trädgårdar, men bananer eller apelsiner åt de absolut aldrig.

I "Nödens" Slott, som låg på Prennegatan, var det ett riktigt kasernliv. - Det fanns en hel del prostituerade i kvarteret.

"Prennetöserna" var särskilt kända. Om glädjeflickorna talade man ganska fritt.

Till Midsommar reste de majstänger i "Nöden".

Gatan var barnens lekplats där.

Folk var inte så noga med att gå till läkaren. -

I skolklasserna blev det en klyfta mellan de som hade fria

4.
ACC. N:R M.16473:4.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

böcker och kläder och de andra.-

Många ~~undersökte~~ inte möjligheten till att fortsätta läsa.De kunde gå lånevägen.Från 1917 fanns Statens Rantefria lån.

Föräldrarna var inte så angelägna att barnen skulle läsa.De från "Nöden" hade inga ambitioner.-

Råby Arbetarinstitut var för flickor som hade det svårt.En flicka där blev aldrig accepterad därför att hon var syster till "Johan Gardist".Han var en stor slagskämpe i "Nöden",som man skrämde ungarna för.Han satt inne i olika perioder för brott.- "

Fru Sjöström blev konfirmerad 1914 och då hade det börjat talas om vita klänningar.I hennes grupp var man svartklädd.

-Äldre kvinnor då hade ofta schalet.Det var mest de fattiga och de som ville hålla på det gamla.Trätofflor gick många med.Man kunde också "gå på platt."-

"Jag var alltid hemma på gården (stycke utanför Lund)om somrarna.Far var trädgårdsmästare.Vi sa 'Mor och Far till föräldrarna,men inte Du till dem som små barn.Tant och Farbror fick vi säga till bekanta.Till kvinnliga äldre bekanta sa 'vi ibland moster.Tant lät för uppsvenskt för skånska öron."

Familjen gjorde resor till Vemmenhög och till N.Skåne."Vi gick så mycket till fots till Lomma,Dalbyoch Fågelsång och till

5.
ACC. N:R M. 16473:5.

Kungsmarken. Vi badade i Lomma; det var lite folk på stränderna.
Om kvällarna brukade vi "sitta i skymning". Mor berättade då
mycket sagor och sjöng. - På ljuset skulle man spara."

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND